

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/54/2025
Identifikačné číslo spisu: 7724201880
Dátum vydania rozhodnutia: 28.04.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Šobichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:7724201880.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov: 1/ Q. S., narodený XX. X. XXXX, B., B. XX a 2/ Q.. Q. S., narodený XX. U. XXXX, Q., Š. XX, proti žalovanému: Y. V. W., D., Q., X.. E. XXXX/X, o určenie vlastníckeho práva, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 14C/36/2024, o dovolaní žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 19. novembra 2024 sp. zn. 1Co/66/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobcov 1/ a 2/ o d m i e t a.

Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) uznesením zo dňa 04. júna 2024, č.k. 14C/36/2024-22 odmietol podanie žalobcov 1/ a 2/ zo dňa 26. 04. 2024 (výrok I.), zamietol návrh žalobcov v 1. a 2. rade zo dňa 13. 05. 2024 na odpustenie zmeškania lehoty na doplnenie podania zo dňa 26. 04. 2024 (výrok II.) a nevyhovel žiadosti žalobcov v 1. a 2. rade na predĺženie lehoty na doplnenie podania zo dňa 26. 04. 2024 (výrok III.).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „odvolací súd“) uznesením č.k. 1Co/66/2024-55 z 19. novembra 2024 odvolanie odmietol (výrok I.) a žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (výrok II.).

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dňa 16. 01. 2025 dovolanie. Okresný súd Michalovce uznesením č.k. 14C/36/2024 zo dňa 22. januára 2025 vyzval dovolateľov na odstránenie väd podania. Dovolatelia na uznesenie reagovali podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 04. 02. 2025, pričom súčasne súdu prvej inštancie doručili plnomocenstvo na zastupovanie pred súdom udelené X.. Q. Z. (dcére žalobcu 1/, resp. sestre žalobcu 2/). Výzvou zo dňa 05. 02. 2025 súd prvej inštancie vyzval X.. Q. Z. na doplnenie dokladu preukazujúceho ukončenie vysokoškolského vzdelania druhého stupňa v študijnom odbore právo na právnickej fakulte vysokej

školy v Slovenskej republike (§ 468 CSP). Dňa 13. 02. 2025 X.. Q. Z. súdu prvej inštancie predložila svoj vysokoškolský diplom získaný v študijnom odbore právo (vid' č.l. 94).

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

5. Podľa § 427 ods. 1 CSP dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

6. Podľa § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

7. Podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. V zmysle § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona, zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

8. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m.m. napr. IV. ÚS 35/02, a II. ÚS 323/2010, III. ÚS 550/2012). Aby dovolanie vyvolalo zamýšľané právne následky a dovolací súd mohol uskutočniť meritórny dovolací prieskum a dovolanie vecne prejednať, musia byť splnené všetky podmienky o prípustnosti. Civilný sporový poriadok vyžaduje, aby dovolanie bolo podané na to oprávnenou osobou (§ 424 až § 426 CSP) v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP), smerovalo proti prípustnému predmetu dovolania (§ 419 až § 423 CSP) a spĺňalo zákonom vyžadované náležitosti, vrátane osobitnej podmienky povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 CSP). Podmienky prípustnosti dovolania sú vzájomne previazané; pre úspešné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku musia byť splnené nielen všetky kumulatívne, ale zároveň súčasne.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

10. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak

- a) bolo podané oneskorene,
- b) bolo podané neoprávnenou osobou,
- c) smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné,
- d) nemá náležitosti podľa § 428,
- e) neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo
- f) nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

11. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. decembra 2019 sp. zn. 4Cdo/190/2019, schváleného občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 16. septembra 2020 na uverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok musí byť odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom (R 39/2020).

12. Aby boli splnené všetky podmienky prípustnosti dovolania a dovolací súd mohol uskutočniť meritórny dovolací prieskum, je procesnou povinnosťou dovolateľa podať a formulovať svoje dovolanie tak, že pri zachovaní podmienky včasnosti jeho podania zároveň bude splnená podmienka náležitosti dovolania, vrátane povinného právneho zastúpenia v zmysle § 429 CSP. To znamená, že ak nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, dovolateľ je povinný v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré dovolaním napáda (§ 427 ods. 1 CSP), podať dovolanie právne perfektné, t.j. spĺňajúce všetky zákonom požadované náležitosti v zmysle § 428 a § 429 CSP; prípadne vady už podaného dovolania v tejto lehote odstrániť tak, aby všetky zákonom požadované náležitosti spĺňalo. Jediná (výnimočná) procesná situácia, kedy súd poskytne dovolateľovi dodatočnú lehotu na odstránenie vád, sa týka výlučne vady podľa § 429 ods. 1 CSP, a to len za predpokladu absencie, resp. nedostatočného poučenia dovolateľa odvolacím súdom; o čo ale v prejednávanej veci nešlo. Opačný záver, podľa ktorého, ak by pre právne relevantné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku pri zachovaní stanovenej dvojmesačnej dovolacej lehoty postačovalo len podanie akéhokoľvek blanketného, neúplného, nesprávneho alebo nezrozumiteľného dovolania a dovolateľ by mohol vady takéhoto dovolania účinne odstraňovať aj po uplynutí tejto lehoty (v podstate až do vydania rozhodnutia dovolacím súdom), je v rozpore s koncepciou prísneho režimu koncentrácie sporového konania, ktorá sa vzťahuje na inštitút dovolania upravený Civilným sporovým poriadkom (porov. § 430, § 434, § 427 ods. 1 v spojení s § 436 ods. 1 a contrario CSP), ako aj s ustanoveniami zákona vymedzujúcimi podmienky prípustnosti dovolania (§ 419 až § 435 CSP).

13. Dovoláním napadnuté uznesenie krajského súdu č.k. 1Co/66/2024-55 z 19. novembra 2024 obsahuje riadne poučenie o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a o povinnom zastúpení dovolateľa advokátom v dovolacom konaní (§ 393 ods. 1 CSP).

14. Aj napriek riadnemu poučeniu o povinnom zastúpení advokátom v napadnutom uznesení odvolacieho súdu súd prvej inštancie z procesnej opatrnosti v uznesení č.k. 14C/36/2024 zo dňa 22. januára 2025 vyzval žalobcov 1/ a 2/ na odstránenie vád podania v lehote 10 dní od doručenia predmetného uznesenia, pričom zároveň boli poučení o povinnom zastúpení v zmysle § 429 ods. 1 CSP, možnosti obrátiť sa na príslušnú kanceláriu Centra právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP) a taktiež boli poučení o následku neodstránenia tejto vady v podobe odmietnutia dovolania podľa § 447 písm. e) CSP. Z odôvodnenia (bod 6.) uznesenia súdu prvej inštancie č.k. 14C/36/2024 zo dňa 22. januára 2025 taktiež vyplýva, že za účelom splnenia požiadavky povinného zastúpenia v dovolacom konaní boli dovolatelia poučení aj o nutnosti nahradenia už podaného dovolania vlastným podaním splnomocneného advokáta. Uvedené uznesenie dovolateľa prevzali dňa 30. januára 2025 (doručenky na č.l. 68 spisu).

15. Napriek vyššie uvedenému bolo zistené, že dovolatelia nemajú právnické vzdelanie, nevykazujú znaky dovolateľa uvedeného v § 429 ods. 2 CSP a podali dovolanie, ktoré nespísal advokát. Z obsahu spisu predloženého najvyššiemu súdu vyplýva, že žalobcovia sami spísali dovolanie, pričom na uznesenie súdu prvej inštancie č.k. 14C/36/2024 zo dňa 22. januára 2025 reagovali doručením plnomocenstva na zastupovanie pred súdom udeleného X.. Q. Z.. Táto dňa 13. 02. 2025 predložila súdu prvej inštancie doklad preukazujúci ukončenie vysokoškolského vzdelania druhého stupňa v študijnom odbore právo na právnickej fakulte vysokej školy v Slovenskej republike (viď č.l. 94). Zo súdneho spisu a ani z vyhľadávania na www.sak.sk nevyplýva skutočnosť, že by v prípade osoby X.. Q. Z. išlo o osobu vedenú ako advokáta, pričom žiadne iné plnomocenstvo na zastupovanie dovolateľa v dovolacom konaní udelené žalobcami advokátovi sa v súdnom spise nenachádza. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že dovolatelia nepreukázali zastúpenie advokátom v dovolacom konaní a ani nepreukázali zodpovedajúce

právnické vzdelanie, oprávňujúce ich na spísanie dovolania (§ 429 ods. 2 písm. a) v spojení s § 468 CSP).

16. Pre úplnosť najvyšší súd uvádza, že v danom prípade posudzoval aj možnosť uplatnenia výnimky z povinného zastúpenia v dovolacom konaní a dospel k záveru, že túto výnimku nie je možné v danom spore aplikovať. Z ustanovenia § 429 ods. 2 písm. a) CSP vyplýva, že povinnosť byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Dovolací súd pripomína, že právnou úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky dovolacieho konania, nie je možné interpretovať rozširujúco, ale skôr reštriktívne. Dovolací súd má za to, že pri fyzickej osobe je potrebné, aby podmienku vysokoškolského právnického vzdelania druhého stupňa spĺňala priamo táto fyzická osoba (ktorá je stranou sporu), inak musí byť zastúpená advokátom. Z obsahu spisu je zrejmé, že X.. Q. Z. v spore ako strana sporu nevystupovala a taktiež nie je advokátkou zapísanou v zozname Slovenskej advokátskej komory. Na účely dovolacieho konania môže byť splnomocnenou osobou len advokát, pričom advokátom je osoba zapísaná v zozname advokátov, ktorý vedie Slovenská advokátska komora (§ 2 ods. 1 zákona č. 586/2003 o advokácii v znení neskorších predpisov). Na uvedených záveroch nič nemení skutočnosť, že splnomocnená osoba je rodinným príslušníkom (blízkou osobou) dovolateľov.

17. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že nebola splnená osobitná podmienka prípustnosti dovolania stanovená v § 429 ods. 1 CSP o povinnosti zastúpenia advokátom a spísania dovolania advokátom, pričom ani v prípade žalobcu 1/ a ani v prípade žalobcu 2/ sa nejedná o dovolateľa uvedeného v § 429 ods. 2 písm. a) CSP a preto nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum a dovolanie vecne prejednať. Z tohto dôvodu najvyšší súd odmietol dovolanie žalobcov 1/ a 2/ podľa § 447 písm. e) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP.

18. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol pri aplikácii ustanovenia § 451 ods. 3 veta druhá CSP.

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.